

[Lone Dybkjær]

være en overordnet målsætning for Nairobi-konferencen, at det er u-landsproblemerne, vi koncentrerer os om, at det er udviklingslandenes kvinder, der kommer til orde, og at vores væsentlige bidrag bliver, hvordan den vestlige verden kan støtte en udvikling i u-landene, der gør, at vi kan nå de meget overordnede mål.

Det betyder naturligvis ikke, at vi ikke skal gøre noget selv – alene af den grund, at vi selvfølgelig ikke skal køre friløb. Det virker heller ikke særlig hensigtsmæssigt eller godt over for udviklingslandene, og vi skal i øvrigt også sætte et billede op for, hvad målene rent konkret kunne være. Men hovedvægten bør lægges på u-landenes problemer og på, hvordan Danmark og andre vestlige lande kan hjælpe dér.

Det er så meget vigtigere, som vi må erkende, at selv om der er sket nogle ting, så er kvinders situation faktisk blevet forværret i mange dele af verden i kvindetiåret. Den internationale økonomiske krise har ikke mindst haft negative virkninger for kvinder, bl.a. fordi arbejdsløsheden er høj, og her referer jeg bl.a. til det fællesnordiske indlæg, der blev givet på den nylig afsluttede FN-konference.

Der er flere steder, hvor Danmark kan gøre en indsats. Vi kan gøre et arbejde dér, hvor vi er med i de multinationale organisationer, og vi kan gøre en indsats, når det drejer sig om de nationale bistandsprogrammer. Det har ikke været muligt for mig at finde frem til, hvad vi rent faktisk gør i forbindelse med vores internationale arbejde. Jeg kunne godt have en mistanke om, at vi måske ikke yder et særligt bidrag, men det var måske noget, vi kunne få undersøgt. Det er helt givet, at vi i de nationale programmer har sat mere på de problemer, som vi her har til debat, men jeg tror også, at alle, der er beskæftiget med problemerne, f.eks. inden for Danida, erkender, at det ikke er nok.

Efter vor opfattelse skal vi primært koncentrere os om midlerne, som jeg sagde. Hvis ikke vi har dem, kan vi jo heller ikke nå målene, og midlerne er altså sundhed, beskæftigelse og uddannelse.

Sundhed er her det helt væsentlige. Man kunne ønske sig i forbindelse med den handlingsplan og den række ting, vi skal koncentrere os om på Nairobi-konferencen, at man måske fik sat sundhed lidt højere op, end det

er i arbejdsministerens redegørelse. Det er med, men måske skulle vi sige, at det sikkert er meget vigtigt at prioritere det.

I forbindelse med beskæftigelsen tror jeg også vi skal prøve, om vi kan være mere konkrete i det, vi gør, og muligvis også på Nairobi-konferencen, idet jeg tror, vi skal erkende, at vi skal fokusere specielt på landbokvinderne. Det er meget ofte dem, der kommer i en klem situation, når der sker en udvikling, som jo meget tit betyder, at mændene forlader landet for at drage ind til byerne. Der er en lang række ting, der skal til, for at vi kan støtte dem. Det drejer sig jo om lavteknologi og om småhandel, og det vil sige, at det i meget høj grad drejer sig om at bygge en infrastruktur op, som gør, at landbokvinderne har mulighed for at komme til de nærliggende byer og få afsat deres forskellige varer.

Uddannelse hænger snævert sammen med dette, sådan som det også er refereret i bogen om kvinder og kvinders teknologi, som KULU har udgivet, og hvor der bl.a. står, at det ikke kan nytte noget, at vi kun koncentrerer os om kvindeafdelinger, vi er i høj grad nødt til at skabe nogle uddannelser, der gør, at kvinderne kan klare sig, også når de står alene tilbage i landbruget. Dér hjælper det ikke meget, at de blot er i stand til at benytte sig af nål og tråd.

Derfor kan vi i øvrigt generelt støtte den socialdemokratiske dagsorden, men af disse grunde finder vi også, at den første del af dagsordenen er meget vigtigt, altså dette med, at hele processen skal fortsætte.

Skal vi kaste et blik på den danske side? Her er det navnlig beskæftigelse og uddannelse, vi skal koncentrere os om. Ikke alle sundhedsproblemer er løst, men det er alligevel nok symptomatisk, at den debat, vi fører, er en debat om, hvorvidt kvinder nu skal til at være moderdyr eller ej. Den skal jeg ikke gå ind i, men det er nok karakteristisk, at det er det, vi opfatter som det største problem på sundhedsområdet. Det er altså spørgsmålet om beskæftigelse og uddannelse, der er vigtigt, og de ting hænger jo snævert sammen.

Langt den største barriere for, at vi her i landet kan opnå lighed, er for mig at se klart det kønsopdelte arbejdsmarked og dermed den kønsopdelte uddannelsesstruktur. Hvad der kommer først, kan man jo diskutere, men det er egentlig ret ligegyldigt. Det afgørende